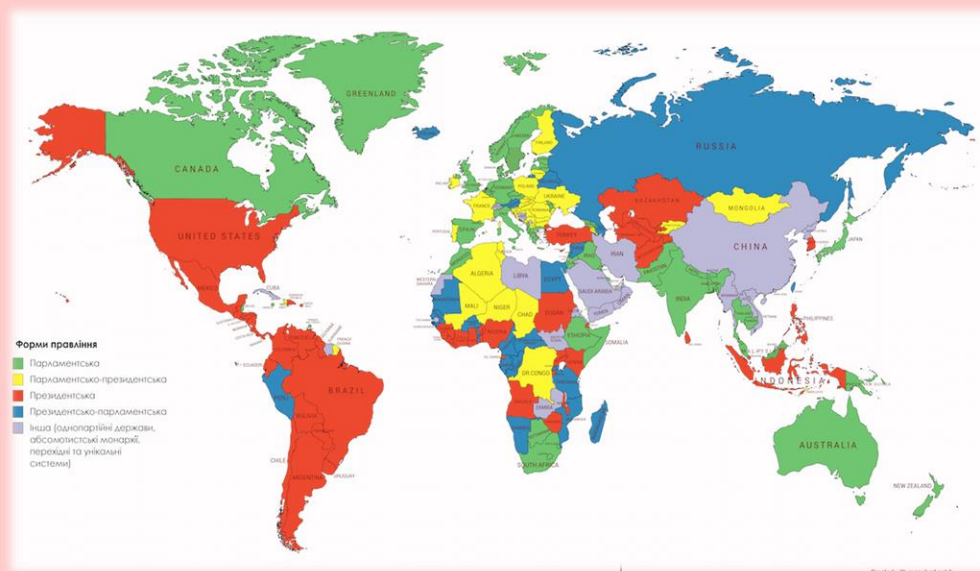

ФОРМА ДЕРЖАВИ

(ч.1. Форми державного
правління й форми
державного устрою

1

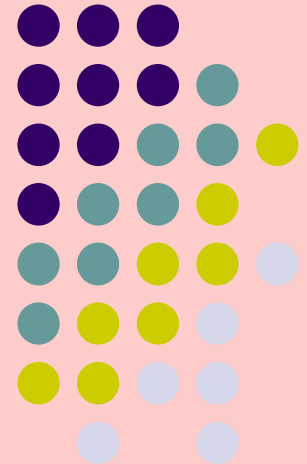
• **Поняття форми держави**

2

• **Форми державного правління**

3

• **Форми державного устрою**

1

Економічна база

Форма держави

Громадянське суспільство

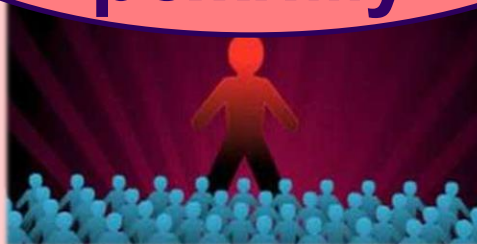
Форма державного правління

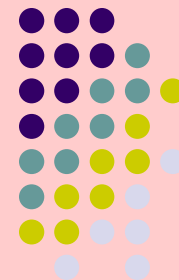
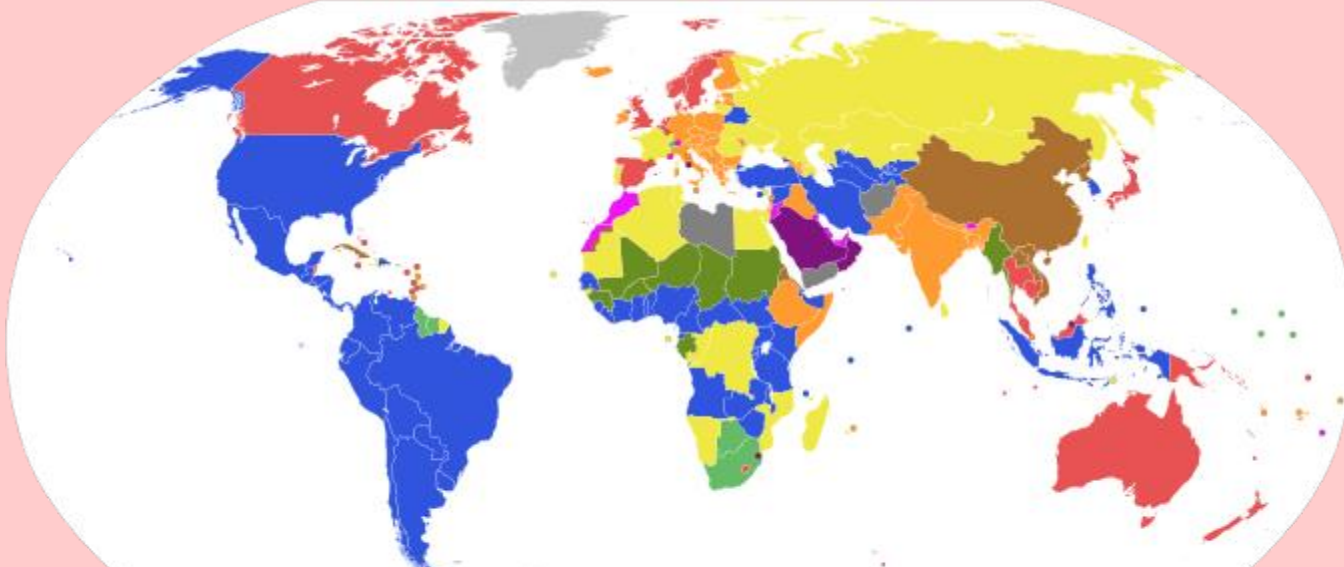

Форма державного устрою

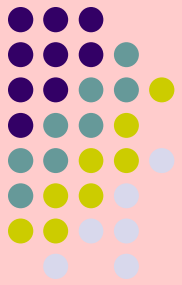

Тип політичного режиму

- **Форма державного правління** – це спосіб організації верховної влади, який визначає:
 - джерело влади,
 - структуру вищих органів влади,
 - порядок їх формування й особливості розподілу повноважень,
 - взаємовідносини державних органів між собою та з населенням.

Сучасні форми державного правління

Монархія

(від грец. *monarchia* — єдиновладдя) — форма правління, за якої джерелом державної влади вважається монарх, влада якого є спадковою й не залежить від волі виборців

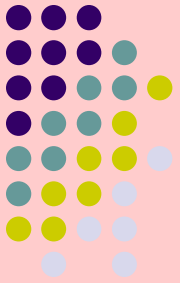

Республіка

Монархія

необмежена

обмежена

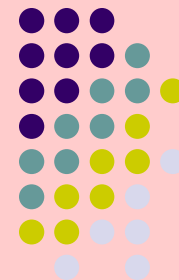
**нетипові
форми**

абсолютна

деспотична

теократична

Серед видів **необмеженої** монархії виділяють:

Абсолютна

- монархія, в якій глава держави (монарх) – головне джерело законодавчої і виконавчої влади (**Саудівська Аравія, Катар, Оман**)

Деспотична

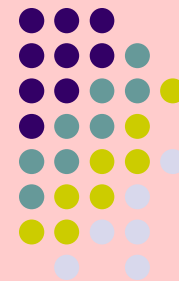
- монархія, в якій владу монарха обожнюють, а його офіційно визнають божеством (**Стародавній Єгипет**)

Теократична

- монархія, в якій політична і духовна влада зосереджена в руках церкви (**Ватикан, Саудівська Аравія**)

Теократична монархія

- (грец. theokratia — влада Бога) — форма державного правління, в якій політична і духовна влада зосереджена в руках церкви

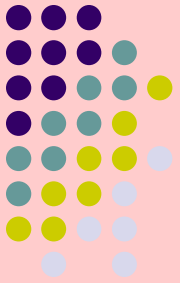
ВАТИКАН
Папа Римський
Франциск

**САУДІВСЬКА
АРАВІЯ**
Король Салман ібн
Абдул-Азіз Аль Сауд

Монархія

необмежена

абсолютна

деспотична

теократична

обмежена

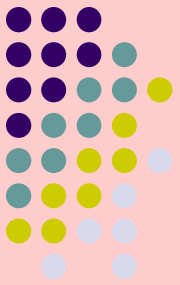
станово-
представницька

конституційна

**нетипові
форми**

Обмежена монархія

представлена такими типами:

Станово-представницька

- влада монарха обмежена владою **станово-представницького органу**, наділеного власною компетенцією:
- в **Англії** — **парламент** (1265 р.), у **Франції** — **Генеральні штати** (1302 р.)

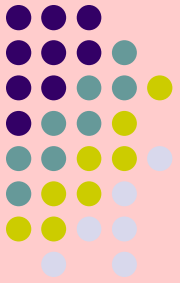
Конституційна

- влада монарха обмежена **конституцією**, законодавчі функції передані парламенту
- **Бельгія, Данія, Велика Британія, Іспанія, Нідерланди, Норвегія, Швеція, Японія**

Монархія

необмежена

абсолютна

деспотична

теократична

обмежена

станово-
представницька

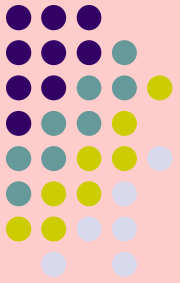
конституційна

дуалістична

парламентська

**нетипові
форми**

Конституційна монархія

Дуалістична

- Повноваження монарха обмежені **конституцією** у сфері законодавства, але є достатньо широкими у виконавчій владі
- в минулому: **Пруссія, Австрія, Італія, Японія**;
- Сьогодні: **Йорданія, Кувейт, Марокко**

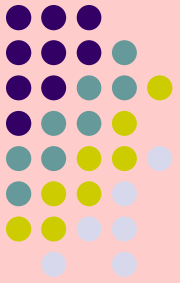
Парламентська

- Законодавча влада зосереджена в **парламенті**, виконавча — в **уряді** на чолі з прем'єр-міністром
- монарх є символічною фігурою, носієм традицій країни
- **Велика Британія, Нідерланди, Данія, Іспанія, Норвегія, Бельгія, Японія**

Монархія

необмежена

абсолютна

деспотична

теократична

обмежена

станово-
представницька

конституційна

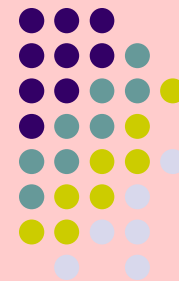
дуалістична

парламентська

**нетипові
форми**

виборна

Нетипова форма монархії - виборна

**РІЧ
ПОСПОЛИТА**

**Король
Станіслав
Август
Понятовський**

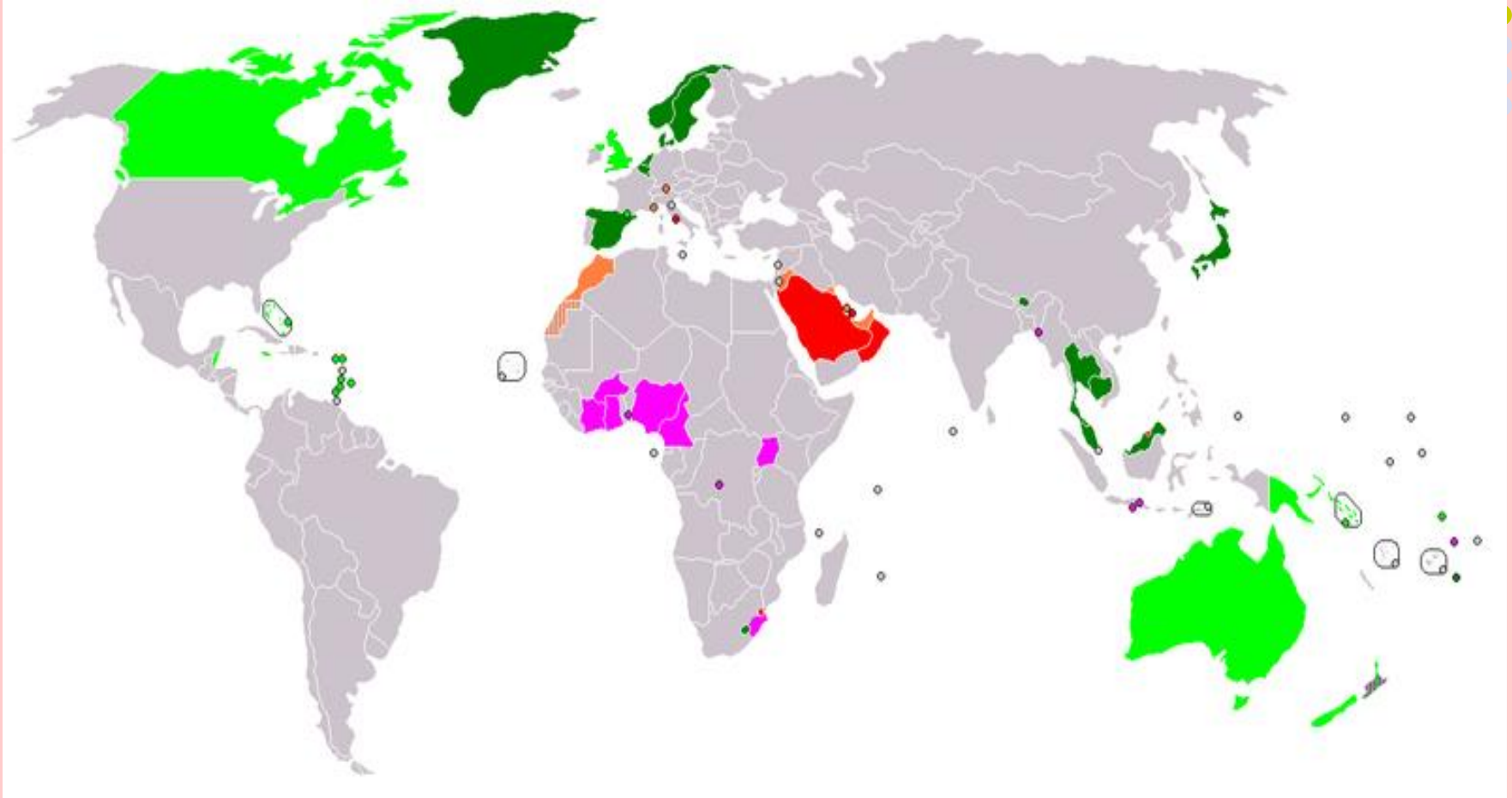
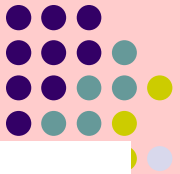
КАМБОДЖА

**Король
Нородом
Сіамоні**

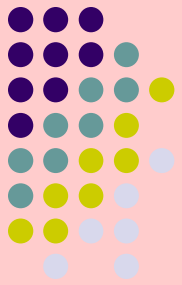
ОАЕ

**Президент-
шейх
Мухаммад бін
Заїд Аль
Нагаян**

Монархії в світі

Конституційні монархії
Домініони Британської співдружності
Дуалістичні монархії
Абсолютні монархії
Монархії в певній частині держави

Сучасні форми державного правління

Монархія

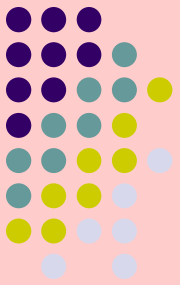
(від грец. *monarchia* — єдиновладдя) — форма правління, за якої джерелом державної влади вважається монарх, влада якого є спадковою й не залежить від волі виборців

Республіка

(від лат. *respublica* - громадські справи) - форма правління, за якої вищу державну владу здійснює виборний колегіальний орган, що формується населенням на визначений час

Республіка

парламентська

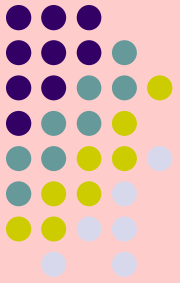
змішана

президентська

парламентсько-
президентська

президентсько-
парламентська

Види республік

Парламентська

- Главою держави є президент, але повнота виконавчої влади належить **уряду**. Президент обирається парламентом або колегіями.
- Глава уряду — фактично перша особа в державі. Уряд формується парламентом із представників партій, що мають більшість місць у парламенті.
- Вотум парламентської недовіри уряду спричиняє або відставку уряду, або розпуск парламенту.
- **Італія, Німеччина, Греція, Ізраїль, Індія**

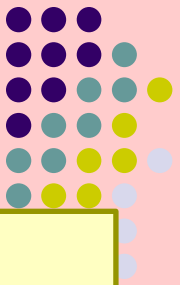

Президентська

- Главою держави і уряду є **президент**. Посада прем'єр-міністра, як правило, відсутня.
- Уряд призначається президентом, підзвітний йому.
- Парламент володіє законодавчою владою.
- Президент має право «вето», може бути притягнутий до кримінальної відповідальності через процедуру імпічменту.
- **США, Аргентина, Бразилія, Туреччина, Казахстан**

Змішана республіка

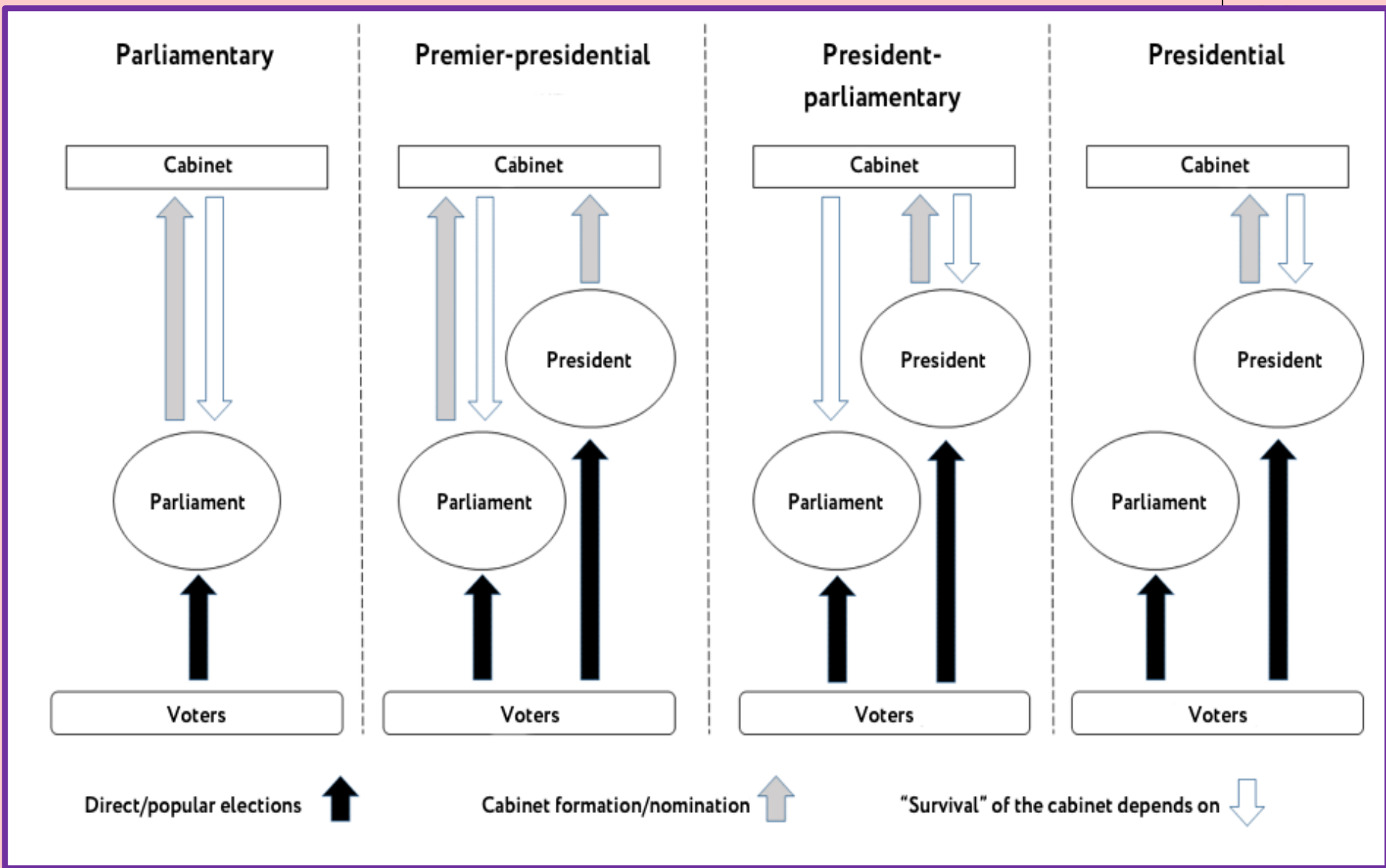
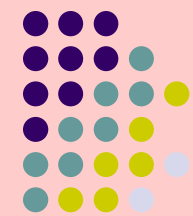
**Парламентсько-
президентська
(напівпарламентська)**

або

**Президентсько-
парламентська
(напівпрезидентська)**

- Сильна президентська влада поєднується з ефективним контролем парламенту за діяльністю уряду.
- Глава держави – президент - особисто пропонує склад уряду (насамперед, кандидатуру прем'єр-міністра), який підлягає обов'язковому затвердженню парламентом.
- Уряд несе подвійну відповідальність: перед президентом і перед парламентом.
- **Латвія, Польща, Фінляндія**
- **Литва, Португалія, Франція**
- **Росія, Білорусь**

Види республік (схема)

Форма правління України - парламентсько-президентська республіка

**Володимир
Зеленський**

Президент
України
з 20 травня 2019 р.

**Руслан
Стефанчук**

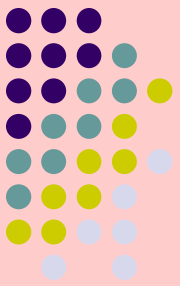
Голова
Верховної Ради
України

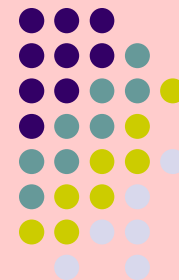
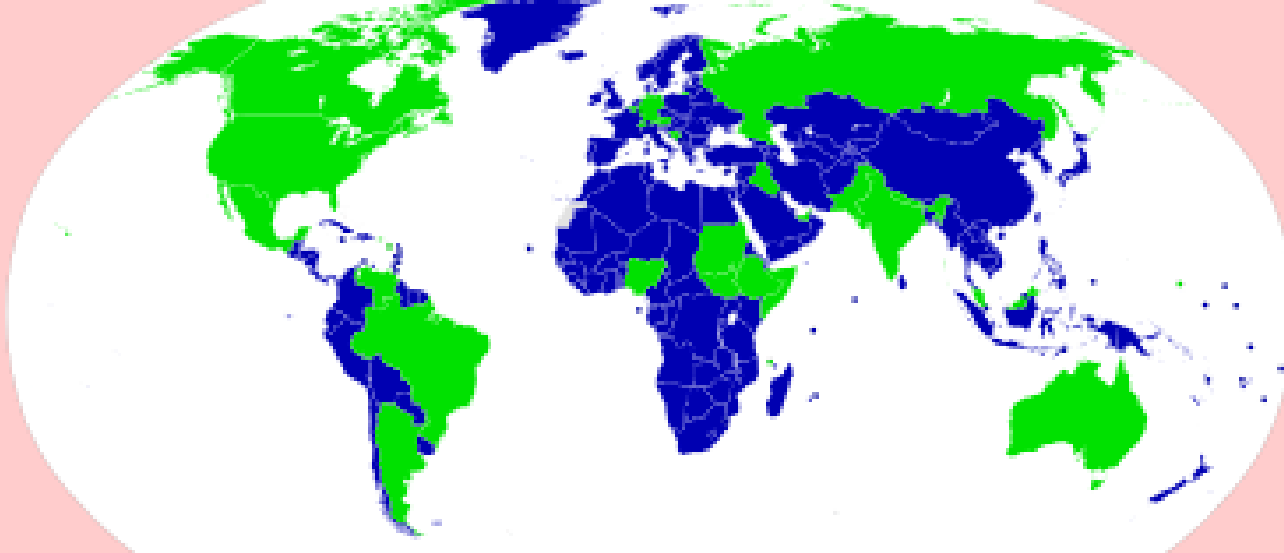
**Денис
Шмигаль**

Прем'єр-міністр
України

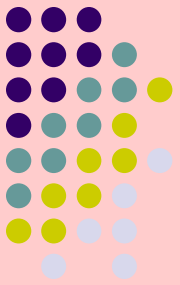
Форми державного правління: республіки

Президентські республіки
Парламентські республіки
Змішані республіки

- **Форма державного устрою** — це територіально-політична організація держави, що включає:
 - політико-правовий статус її складових частин,
 - особливості та принципи взаємовідносин між центральними і регіональними державними органами.

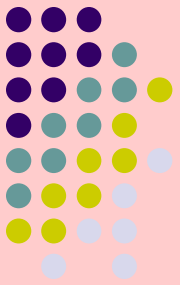
**Форми
державного
устрою**

**Унітарна
держава**

Федерація

Конфедерація

Форми державного устрою

1

- **УНІТАРНА** (лат. unitas — єдність) — єдина, цілісна держава, поділена на адміністративно-територіальні одиниці, які не мають політичної самостійності.

2

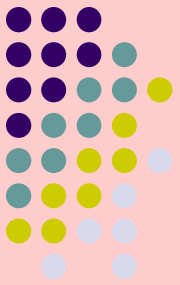
- **ФЕДЕРАЦІЯ** — союзна держава, до складу якої входять державні утворення — суб'єкти федерації, які мають суверенітет, зберігають відносну юридичну й політичну самостійність.

3

- **КОНФЕДЕРАЦІЯ** (лат. confederatio — спілка) — тимчасовий союз суверенних держав, які зберігають незалежність і об'єднуються для координації своїх дій задля досягнення певних спільних цілей.

Частини унітарної держави мають різні назви

в Україні —
області

у Польщі —
воєводства

у Великій
Британії —
графства

в Італії —
провінції

Суб'єкти федерацій можуть мати різні назви

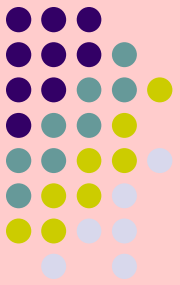
у США — штати

у Німеччині —
землі

у Канаді —
провінції

Ознаки форм державного устрою

Унітарна

- **єдина** територія, збройні сили, грошова і податкова системи, система вищих органів влади і управління
- **єдина** конституція і громадянство
- можуть існувати автономії, які відрізняються ширшими повноваженнями, однак вони не є державними утвореннями.

Федерація

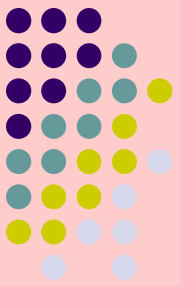
- територія складається з територій **суб'єктів федерації**
- єдині грошова і податкова системи
- загальнофедеральна конституція за наявності конституцій суб'єктів федерації
- верховенство федеральної конституції і законів
- наявність двопалатного парламенту

Конфедерація

- збереження **повної** юридичної й політичної **самостійності** держав-членів конфедерації
- відсутність єдиної території, громадянства, спільної податкової і правової систем
- правовою основою конфедерації є союзний договір

Розподіл країн за формами державного устрою

УНІТАРНА

- Україна, Болгарія, Польща, Франція, Велика Британія

ФЕДЕРАЦІЯ

- США, Росія, Австрія, Швейцарія, Німеччина, Канада, Мексика, Бразилія, Аргентина, Індія

КОНФЕДЕРАЦІЯ

- Австро-Угорщина у ХІХ ст., США у ХVІІІ ст.

Централізовані (прості) унітарні держави

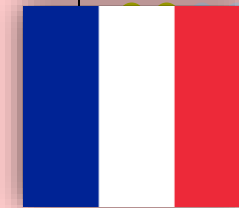
Румунія

Швеція

Іспанія

Франція

Норвегія

Польща

Україна

Велика
Британія

Фінляндія

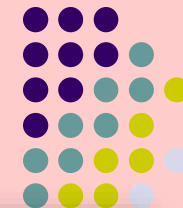

Данія

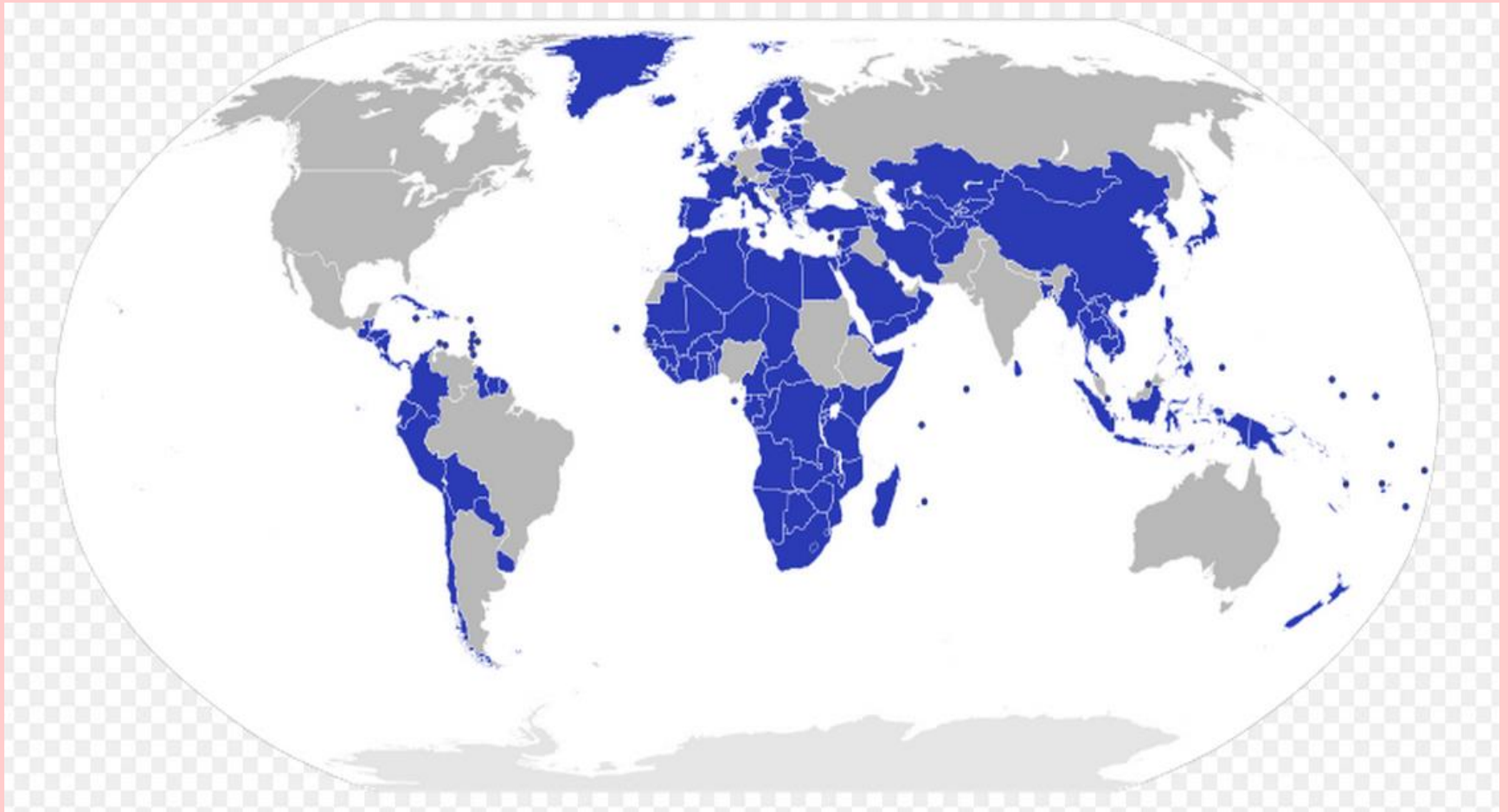
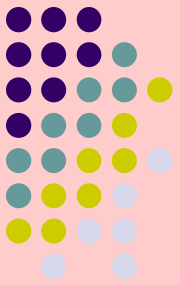

Нідерланди

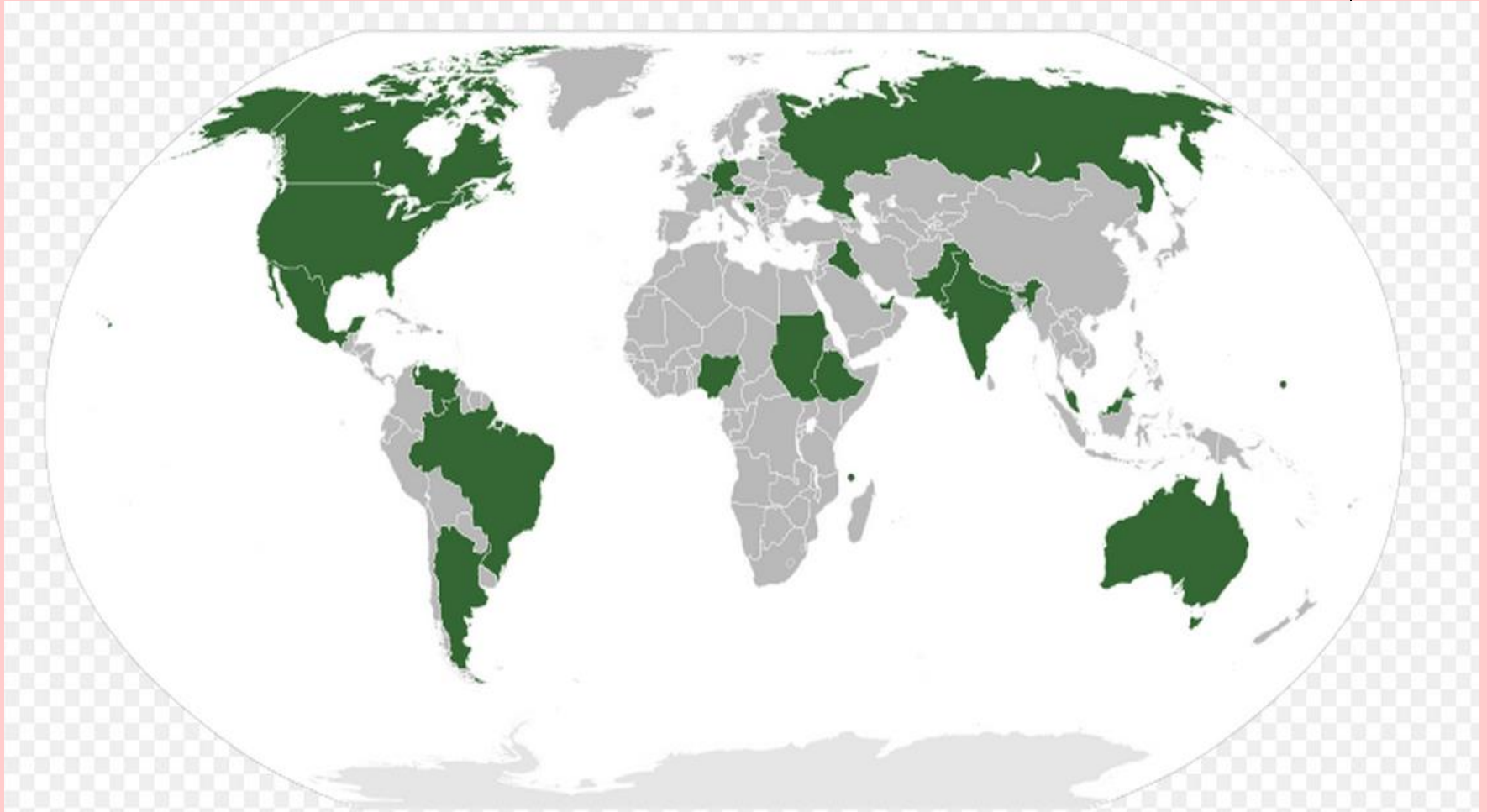
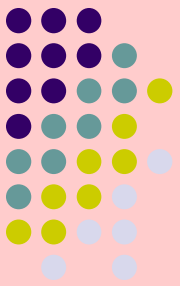
Децентралізовані (складні) унітарні держави

Карта країн - унітарних держав

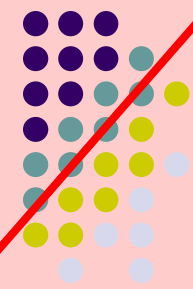

Карта країн – федеративних держав

Адміністративно-територіальні федерації

Національно-територіальні федерації

США

Мексика

СРСР

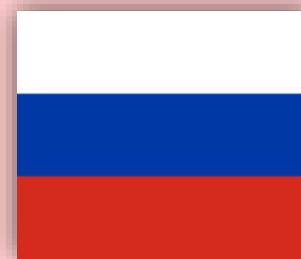
Бразилія

Чехо-Словаччина

Югославія

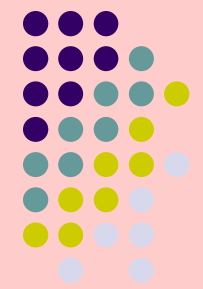
Російська федерація

Канада

Змішані федерації

Дякую за увагу!

